

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 .

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyílttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Haladásunk érdekében.

IV.

Holnap, hétfőn délután fog intézkedni Petrozsény község képviselőtestülete a község haladásához, céltudatos fejlődéséhez szükséges feltételek megszerzésére irányuló intézkedések fogantatásáról.

Említettük már lapunkban, hogy múlt évi november hó 17-én a községi közgyűlés osztatlan helyesléssel fogadta az említett célból megindítandó mozgalomra vonatkozólag Andreics János kőr. bányatanácsos, községi képviselő által tett indítványt s a nevezett képviselő elnöke alatt kiküldött bizottság, feladatát nagy buzgalommal, odaadással és ügyszeretettel teljesítvén, a kiváló gondnal szerkesztett emlékirat-tervezetet benyújtotta a képviselőtestülethez. S hogy azokat a közgyűlési tagok eleve tanulmányozhassák, a kinyomatott felterjesztések egy-egy példányát a határozat meghozatalára hivatott községi képviselőknek az előjáróság kézbesítette. A nagy közönség körében nyilvánult érdeklődésre való tekintettel pedig indokoltnak tartottuk lapunk korlátozott keretéhez mérten ismertetni az emlékiratokat s ezuttal a vármegyei főispán urhoz és közigazgatási bizottsághoz terjesztendő folyamodványt ismertetjük, terjedelménél fogva bár csak kivonatosan, de ebből is meggyőződhetik az érdeklődő közönség, hogy a memorandum-szerkesztőbizottság gondoskodása felkarolja mindazon tekinteteket, melyek haladásunk érdekében előmozdítására előnyösen

közrehatnak. Nem ringatjuk magunkat abban a jóleső reménykedésben, hogy az emlékiratokban foglalt kérelmek mindegyike teljesítenni fog; de az a tudat, hogy ha sérelmeink orvoslását nem kérjük; segítő támogatást nem is remélhetünk: — indokolja ama törekvést, mely erőnk fokozására, az észlelt hiányoknak értékes tartalommal való kitöltésére irányul. És a memorandumok mindegyike ezt a törekvést mozditja elő. Milyen sikerrel, az, természetesen az illetékes tényezők jó akaratától, esetleg a körülmények, a köztekinetek mérlegelésétől függ.

A közérdeket mozditja elő tehát Petrozsény község képviselőtestülete, midőn az alább ismertetett felterjesztés szerint a vasúti átjáró kiépítését, előnyösebb vasúti összeköttetés létesítését; a vulkáni belépő állomásnak Szurdokba helyezését, a szárnyasoknak Romániából való behozatalára vonatkozó tilalmazásnak hatályon kívül helyezését kéri.

Rátérünk még a memorandumok méltatására, melyeket a községi közgyűlés bizonyára változtatlanul fog rendeltetése helyére juttatni, de kíváncsok volna, hogy több befolyásos tényező pártolásának elnyerése és a siker biztosítása érdekében kiküldöttek által hatályosabban előmozdítatnék a kitűzött cél.

Egyébként megvagyunk győződve, hogy a közgyűlés jóakarata és bölcsesége megtalálja az utat és módot, a mely az üdvös törekvést előmozdítandja. Ebben megnyugodva az alábbiakban ismertetjük a főispán és közigazgatási bizottságba benyújtandó alábbi felterjesztést:

— „Most, hogy a rohamosan haladó legújabb korban a közgazdasági téren való haladás és kulturális fejlődés nemcsak szálló igévé lett, de nemzeti létünknek és erősbödésünknek biztosítékát képezi; azon a téren teljesítjük emberi és honfi tisztunket, melyet a haladó kor szelleme kijelölt.

Mi volt Petrozsény és a Zsilvölgy három évtized előtt és mi most, azt Méltóságos Főispán Ur és a tekintetes Közigazgatási Bizottság sokkal elfogulatlanabban és igazságosabban megítélheti mint mi, kik a rohamos fejlődés küzdelmébe merülve a közelség, a legközvetlenebb érdekeltség miatt nem mérlegelhetjük valódi értéke szerint a haladás terén elért sikert. Anyait azonban szerénytelenség, kérdés nélkül felemlíthetünk, hogy a saját erőnkkel és igyekezetünkkel kivívtunk annyit, a mennyit a községek, vagy vidékek fejlődésének története hazánkban keveset, sőt alig mutathat fel. Alapjában céltudatos, eredményében hasznos volt az itt önrönkre utalva kifejtett áldásos tevékenység, mely világot vet a közrehatott tényezők nem kicsinyelhető értékére s erőfejlesztésére. Amde ezen faktorok nem rendelkeznek azokkal az eszközökkel, melyeket a további céltudatos haladás feltételez. Az immár nélkülözhetlen támogatásra vagyunk utalva, ha nem akarunk a haladás útján megállni; a mi a hanyatlást jelentené.

A viszonyokkal számolva, nemcsak a jelent tekinthetjük, de a jövő is szemünk előtt lebeg, a midőn rámutatunk azokra az intézkedésekre, azokra az intézményekre, azokra a teendőkre, melyeknek teljesítése nélkül se Petrozsény, mint ennek a közhasznú munkásságot kifejtő vidéknek gőcpontja, se a Zsilvölgy nem rendelkezik haladásának ama feltételeivel, melyeket önjerejéből nem létesíthet, de a fejlődés, a haladás érdekében nem nélkülözhet. Ezekre bátorodunk és kötelességünk rámutatni, ama tiszteletteljes kérelemmel, hogy méltóztatnék Főispán Ur Öméltósága és a tekintetes Közigazgatási bizottság minket azok megszerzéséhez segíteni.

„Petrozsény és Videke” tárczája.

Fehér mint a hó.

Lenge fodrok, lepke-könnyű uszály, ragyogó hófehér ültönyök! A hullámos alapon egy-két szalag a mennyég színével s a fűtők közül kikandikáló néhány illatos virág.

Az én ideálom így öltözik.

Fényes bálban vagyunk.

A terem közepéről ezer szemű csillár hint fényt köröskörül; alatta szökik fel az ezer színű vizsugár, mintha a fényes padozat visszalökné a csillárnak világosságát.

A terem fülkéiben virágbugasok, melyek csodálatos csoportokban állanak s illatnyelven valószínűleg igen gonosz megjegyzéseket tesznek a bál illatszerek virágaira.

A falakat óriás tükrök borítják. Valamennyi a tetőzettől a padozatig ér s általuk a terem és az egész csodavilág végtelen nagyvá és népessé válik.

Az után felharsan a zene indulója. A Rákoczy-induló zendül, melynek hangjaira hajdan örömet halunk, most örömet éledünk fel. A bál háziasszonyának bevonulását jelenti.

Deli levente, a bál elnöke fűzi karjára. Piros écharpeot visel ragyogó arany monogrammal. Hölgyén sötét gránátszín bársonyruha diszlik. Haragos színárnyalat a jókedv terméhez. Nyomában leánya jó, kinek

nehéz selyemruháját gyöngyökkel himezték tele. S környezi őket számtalan szín, mind a legdrágábban és a legpazarabban kiállítva. Fényes parkban érezzük magunkat, melynek verőfény ragyogja be minden zugát, melynek egy szöglete sem maradt az emberi kéz díszítő, ezírozó érintése nélkül. Oh mi jól esnek az égető napfényre egy kis üde szellőcske, ennyi művésztet egy kis árnyas, pázsitos szabad természet!

Egyszerre csak megjelenik egy kedves kis tündérke. Valami falusi erdő tündérkéje. Az Olympus istennői nap-aranyból, csillag-gyémántból szőtték fénypalástjukat, a mezők szende lilioma is kért a hajnaltól egy csöpp harmatot és elhozta magával illatát és csodás regekört.

S ime . . . minden szem kifáradt a ragyogó jelenség szemléletében; a pompás meggyiszin-selyem, a kaczagó rózsaszín föllegruha, a gyémánt, a rubin és smaragd, a fön, keblen s jobbra-balra feltűzött kamélia csokrok, csínált-virágerdők elvesztik bámulóikat s az egész világ hálával, szeretettel fordul a lenge fodros, könnyű uszályu, ragyogó hófehér ruhafelé, a hullámos alapon volt egy-két szalag a mennyég szelid színeivel s a fűtők közül néhány kis virág kandikált elő.

Az én ideálom így öltözködik.

Oh, szép fehér szín, mily kedves vagy nekem!

Midőn az anya először ületi keblére gyermekét, hófehér gyolcsba öltözteti. A hófehér lélek, ez a kis felelet, mely csak pár percet előtt született meg az élet-vihar számára, oly jól illik e fehér keretbe. A gyöngéd lény nemsokára járnai fog s megkezdi útját az életpálya s z ü r k e porondján. Elér az ifjuság zöld li-

geteibe, szakít az élet piros örömeiből s meglátja s végre el is éri a munkás fekete világát. És azután? Azután ismét fehér gyolcs lepelbe burkolják s elér oda, a honnét küldetett: a f ő n y hófehér világába.

Bölcsője fölött áll egy angyal, szárnyai hófehérek, fehér palást omlik lábaihoz.

Fehér ruhát viselnek az angyalok.

Fehér lepelt öltenek a sirok lakói. Fehérbe öltöznek a regék nóalakai. Ki ne ismerné a szegény hófehérke történetét?

Hófehér fátyolt borít fürteire, vállára a menyasszony. Így van az életben s a költészetben, mely minden színnek jellemet, eszmekürt adott. Hófehérről enyhíti szomorúságát a tél ridege. Mint homlokát a vénség is földiszíti . . . ezüsttel.

Mennyivel szegényebb a többi szín.

A f e k e t e, melynek a halál, a rémes, a zsarnok, az é j s a v é r jutott.

Petőfi mondja a zsarnokról:

„Szemőktől a levegő f e k e t e . . .”

Aranyúl az ő „Családi kör”-ének alkony világában:

„Feketén bolintgat az eperfa lombja . . .”

K é k az ibolya, a hűség, a szerénység. Kékes a kísértet, a maga kék lángjaival s kék a hegy kék a távol, míg Aranyúl a „fehér hajdan”-ról van szó.

Aranyúl a kísértet ujjá „mintha kékes lángga égne.”

A görög anthológia gyönyörűen festi a »kékszemű csöpp ibolyát.«

Ilyenek:

A vasuti átjáró Petrozsény belterületén.

Azon tiszteletteljes kérelemmel járunk Meltóságos Főispán urhoz és a tekintetes közigazgatási bizottsághoz, hogy méltóztassék megfelelő módon intézkedni arról, hogy a pályatest felett létesítendő átjáró kiépítésével a gyalog- és kocsis közlekedés biztonságossá és a nagymértékben veszélyeztetett személybiztonság követelményének elég tétessék. Ismerve a helyszíni, forgalmi és ezen kérdésnél figyelmen kívül nem hagyható egyéb köztekinteteket, a közlekedés akadályai, a személybiztonság veszélye csak az által szüntethető meg, ha a vasúthoz vezető kocsis-ut és gyalogjárda magasabban fekvő részénél, vagy felmagasítása által a pályatest áthidalatuk, a mi a magyar királyi államvasutak által foganatosítandó, minthogy a vasuti közlekedés teszi multhatlanul szükségessé az immár elodázhatalan áthidalást.

Petrozsényen kívül a Zsilvölgy közönségének, sőt a piskis petrozsény-lupényi vonalszakasz egész vidékének érdekét érintő kérelemmel bátorodunk még Meltóságos Főispán Urhoz és a tekintetes Közigazgatási bizottsághoz járulni aziránt, hogy a vasuti személyforgalomnak az igényekhez mért előnyösebb tétele iránt is intézkedni méltóztattuk.

Tekintettel ugyanis arra, stb.

Kegyeskedjék méltóságos Főispán Ur és a tekintetes Közigazgatási bizottság a piskis-petrozsényi vonalszakasz személyszállító vonatainak gyorsabb tétele iránt a célravezetőnek mutató módon intézkedni, hogy az irányu törekvésünket s kérelmünk teljesítését előmozdítani és pedig amennyiben a pálya kanyarulatai emelkedései és lejtései egyébként lehetlenné nem tenné; oly módon, hogy motor-kocsik alkalmaztatnának a jelzett vonalszakasz személyszállításának eszközzésére; továbbá, hogy itt is folyosóval ellátott kocsik jássanak a személyforgalom igényeihez mérten, és hogy a menetrend helyesbítessék oly irányban, hogy a Lupény felől és a rra utazó közönség ne legyen kénytelen a petrozsényi összeköttetés miatt oly hosszú ideig várakozni.

Meltóságos Főispán Ur!

Tekintetes Közigazgatási bizottság!

Legyen szabad még az alábbi alázatos kérésünk teljesítése iránt a legmélyebb tisztelettel folyamodunk. Petrozsény és Livazény mint kis községek képeztek egy körjegyzőséget pár évtizeden át. Ezen szervezetnek keretéből Petrozsény kiött s az utóbbi évtizedben mint autonóm nagyközség szervekedett és az arondirozás, a különválás alkalmával Livazénynek beépített községi jeleggel bíró része Petrozsény belterületéhez csatoltatott, melylyel különben is egybeépült és csak a Malea patak választja el. Ezen a patakon régóta fennállott egy fahíd, mint a közlekedés közvetítésére szolgáló építménynek, csak fehér Milévának.

Zöld a remény, természet, ujlás és a tavasz színe. „Grün ist des Lebens goldner Zweig“ mondja Götze.

Igy szól Arany János:

„Nincsen olyan pusztaság,

Hogy magának benne

A halandó egy tenyérnyi

Zöld virányt ne lelne . . .“

Sápadt a félelem. Kasainál:

„ . . . mint a félelem,

Sápadt el a harag . . .“

A piros és a rózsás a maguk árnyalataikkal először is az ünnepélyesség és a vídamság színei. A népdal énekl:

„Nem anyától lettél,

Rózsafán termettél

Piros pünkösdi napján

Hajnamban születél . . .“

Aranyánál a szerelem piros. Nálá vannak a színek gyönyörűen vegyítve:

„Kék fátyol messze bércefokán,

Aranyhajó, mely futva szeldel

Biborhabot . . .“

vagy Petőfinél:

„Zöld levelű, fehér

Virágos ákácfa . . .“

A sárgáról — rosszindulatú színről — tudjuk, hogy az irigység, az ősz és a vénség színe.

S mind e színeket legyőzi a fehér, ha elgondoljuk, hogy ez a színe az ártatlanságnak is!

A szép Milévának hófehér arca volt, hófehér a keble, karjai és hófehérek a kis kacsói. Nem is hiv-

ágáló műtárgy. Ezt azonban 4 év előtt elsodorta a kiserő patak, minek folytán nemcsak a község két részeközött, de a szurduki nemzetközi államuton is teljesen megszakadt a közlekedés, minek lehető gyors helyreállítása főfontosságú sürgős feladatot képezvén, a vármegyei tekintetes államépítészeti hivatal egy ideiglenes fahidat építtetett a meder fölé, de oly szilárd alapon, mely vas felszerkezethez van skonstruálva. Évek multak el azóta s még mindig ez az ideiglenes áthidalás közvetíti a forgalmat, illetőleg veszélyezteteti a személy és vagyonbiztonságot. Amire rámutatni annál is inkább elengedhetlen kötelességünknek tartjuk, mert a jelzett híd azóta felette élénk a személy és kocsis forgalom, mit nagymértékben fokoz az iskolába járó gyermekek sokasága, kiknek száza naponként legalább négyszer haladnak át a veszélyes átjárón, melyen napjában négyszer összetorlodnak a közlekedő ki és onnan haza terelt tehénesorda. Többször történt, hogy az iskolás gyermekek a tehénektől félve menekültek és a patakba zuhantak, vagy a tehének és az összetorlodott szekerek által a korlátokhoz szorított járókelők a mederbe estek. Szerencsére, eddig csak kisebb balesetek fordultak elő, de folyton félni kell a végzetes szerencsétlenségtől, a mi annál inkább fenyeget, mert a kérdéses híd már szerkezeténél fogva sincsen az ott folyamatosan lévő közlekedéshez skonstruálva és könnyen leszakadhat.

Méltóztatnék tehát intézkedni, hogy a Malea patakot át a személy- és kocsis-közlekedés arányához mért követelményeknek megfelelő vashidnak mielőbbi építésével az imminens veszély elháríttassék.

Egybe foglalva mind azokat a jogos kívánalmakat, melyeknek teljesítését, vagy teljesítésüket határozatos és sikeres előmozdítását méltóságos Főispán Uról és a tekintetes Közigazgatási Bizottságtól reméljük; legyen szabad még az alábbi kérésünk kegyes figyelembe vételéről folyamodnunk.

A szurduki nemzetközi ut kiegészítésével megváltozott a forgalom s sokkal nagyobb arányokat vett a forgalom a mennyiben eddig csak a Vulkán-hágón át lehetett s ott is csak az év némely szakában a dél-keleti Kárpátok meredek bércein keresztül Románia és Magyarország között a közlekedést fenntartani. Most a forgalom közvetítésére kizárólag a szurduki államut szolgál. De a belépő állomás, a vámhivatal még mindig Vulkánban van; a minek a változott közlekedési és forgalmi viszonyok folytán immár se célja, se értelme nincsen.

Midőn ennek megítélését és mérlegelését méltóságos Főispán ur és tekintetes Közigazgatási Bizottság bölcs belátására bízni a viszonyok ismeretére alapított kötelességünknek ismerjük, ama alázatos kérelemmel tesszük, hogy méltóztassék a kir. magas kormánynál a vulkáni vámhivatalnak, és illetve belépő-állomásnak Szurdukba helyezését indokoltan javaslatba hozni.

ták egyébként, csak fehér Milévának.

Oroszországban, az örök fehér hazában lakott.

Nagy Péter császárt tudjuk, mint szerette a népet. Áruhát öltött s szívesen járt kelt az együgyű földmivesek között Örömet hajtá fejét nyugalomra a szalma-födél oltalma alatt. Tudjuk, hogy neje is a földszolgálója volt mielőtt parancsolójává lett volna.

Történt egy ízben, hogy a nagy csár eljutott a fehér Miléva falucskájába is. Ez egyszer nem alóltözetben, de csári diszben, nagy kísérettel utazott egyik fővárosból a másikba.

Miléva korszort nyújtott a csárnak, a kinek nagyon megtetszett a falu hófehér szépe. Midőn a korszort átvette, odasugott a fehér lány hófehér fülecskéjébe:

„Három nap múlva visszatérek és meglátlak újra szép fehér Miléva!“

Három nap múlva visszajött a csár, fölkereste a fehér Milévát.

Kifestette az arcát addig Miléva szép pirosra s fehér ruháját tele akagatta piros pántlikákkal. Még a szeméből sem az a hófehér szendőség világított, a mely három nap előtt megégette a csár szívet.

Mosolyogva nézte meg a csár s elfordulva szólott:

— „Piros Miléva, menj vissza kunyhódba, mosd le arcodról a piros rózsákat, fejsd le kátrinczadról a piros pántlikákat. Szép a leány fehér ruhában s a kit egyszer mint hófehéret szeretünk meg, nem örömet nézünk többé arra, ha ezt a színt . . . megvetette!“

És fehér Miléva nem látta soha többé az ő fedelmét.

Végül felemlíteni bátorodunk ama köztudott tényre, hogy a Zsilvölgynek 30 ezernyi munkás lakossága behozatal útján fedezi élelmi szükségletét. De nagyon mélyen érinti ezer és ezer fogyasztónak érdekét, hogy Romániából az eddig jutányosan beszerezhetett szárnyasok behozatala meg van tiltva s ezáltal az apró jószág alig, vagy csak rendkívül magas áron vásárolható.

Nem tudjuk, hogy mi az oka ennek a behozatali tilalomnak, de hatását — fájdalom — nagyon is érezzük s nem vagyunk képesek elfogadható magyarázatot adni annak, hogy ha a Vulkán-hágón át, kerülő utakon a szárnyasok behozhatók Romániából; miért nem importálhatók azok a szurduk szorosán át kiépített nemzetközi államuton s miért kell a háztartás egyik legkeresettebb szükségleti cikkét nélkülöznünk, vagy oly magas áron beszerezniük, hogy ezzel az egyébként is súlyos megélhetési viszonyok terhe még inkább fokoztassék? Holott a behozatali tilalom hatályon kívül helyezésével a baromfi elárúsítás lenne a tenyésztőre és fogyasztóra nézve egyaránt előnyösebb téve s piaczi áruforgalmunk minden tekintetben emelkednék, amennyiben az eladott szárnyasok vételárán a tenyésztők más szükségleteiket itt szereznék be.“ stb.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Dr. Bottenstein Samu emlékezete nem egy könnyen enyészik el a Zsilvölgy lakosságának szívéből. Mindnyajunknak hiányzik az a temperamentumos vigkedélyű, mozgékony férfiú, ki már a kora reggeli órákban megindult, hogy betegeit fölkeresse s jól esett neki a legujabb híreket összeszedni, hogy a közelebbi állomáson tudjon rajtok; de annyira komolyan vette őt mindenki, hogy senkinek sem jutott eszébe őt valami lehetetlen hírrel felültetni, a Casino egyik estélyén — valami husz évvel ezelőtt — az öreg Györke Feri bácsi megfogja egyik közel álló kabátjának a gombját s egész komolyan magyarázni kezdi, hogy mint kellett a „Zsilvölgy“-nek megszűnnie: hát tudod ősém Bottenstein minden reggel faluhosszat elmondja a legujabb híreket, hát minek kell akkor Petrozsényben ujság. Nem is kételkedtet azután senki, hogy a lap bukásának egyedüli oka Dr. Bottenstein. A közegészségügyet különösen szíven viselte s e tekintetben maga járt elől jó példával, nem csak hogy lakása a pedánság minden időben tükörszerű volt, de az épület környékén sem tűrt meg semmi tisztátalanságot. A község különböző helyén volt szemét lerakódó helyek az ő türelmetlen sürgetéseire tűntek el. A község más ügyei is élénken érdekelték, egész hevességgel ellenezte minden olyan indítványt, melyet a közigyűre hátrányosnak tartott. Még élénk emlékezetünkben van a piacster megvásárlásának ügye. Felszólásaiban, agitációiban mindig a köznek érdeke vezette. Szerette polgártársai mindenikével békességben, sőt barátságban élni. Ha úgy ítélte, hogy egyes hevesebb kifakadásai közben, ellenfelet megbánhatta, mindjárt beküldte nyelvi hangra fordította a társalgást, ha pedig a másik fél bántotta meg az első békítő hangra megbocsájtott, mondván: én szívémben senki iránt nem tartok haragot. És e tipikus alakja Petrozsénynek nincs többé. Már most egy éve kezdett hanyatlani egészsége, azért áprilisban a tengerpartján keresett üdülést s onnan visszajöve könnyebben is érezte magát, de lázas tevékenysége, sokfelé kiterjedő gondolai újból elgyengítették s a folyton fejlődő ütélremlésesedést csak fokozta az ő mozgálmassága. Novemberben a hegy aljára vonult pihenni s néhány heti nyugalmas élet után mintha megerősödöttnek látszott volna, azonban karácsonytól fogva márcsak lassu haldoklás volt élete, szíverése folyton rendetlenebb lett míg egyszerre csak utolsó dobant. Mindnyáján elkísértük a község határáig s kik tehetők hosszú kocsisorban kísérték ki örök nyugvó helyére. — Emlékezete sokáig élni fog.

— Elszámolás és köszönet. Vulkánban f. hó 13-án, az építendő román. kath. templom alapja javára rendezett táncmulatság, — a megjelentek csekély számának dacára, — úgy erkölcsileg, mint anyagilag igen jól sikerült. A nemes cél érdekében felülfizettek s belépti jegyeiket megváltották a következők: Citterzó Károly, Lotter József, Mrász János és Reimann Lázár 10—10 korona, Csendőrség 8 korona, Dr. Gidró Jenő, Hablicsek Ferencz, Huszt Aladár és Krausz Sándor 7—7 korona. Papp Sándor 6 k., Bodó Ferencz, Gerbert Albert, Pauk Rudolf, Prokopp Sebestyenné, és Struhl Berkó 5—5 korona, Ujhelyi Mátyás 4 k., Bazilly Mi-

hály, Collarini Viktor, Dán Lörincz, Hermann Béla, Klimkó Péter, Löwy Hermann, Oelberg Gusztáv és Raum János 3—3 korona, Bazilly Ernő, Bereczk Ödön, Blascheck Aladár, Haring Lajos, Koneka Ernő, Löw József, Martin Ferencz, Schatzmann Hermann, Stanik Felix és Zwilling Jeno 2—2 korona, Angyel Antal, Angyel Ferencz, Bogdán János, Brudus Adolf, Heresik József, Heresik Lipot, Horváth János, Hermann Izidor, Karda József, Kovács Sándor, König Ferencz, Krausz Lajos, Loj Rudolf, Orbán Dénes, Oprisa Sándor, Pataki János, Rád Miklós, Richveisz Péter, Susnek Rezső, Szilágyi Ferencz, Utész Elemér, Varjassy Béla, Voin Vidor, Waitzig Antal és Weiszl Hugó 1—1 korona; összesen 180 korona. Összes bevétel volt 291 korona, ebből 126.73 korona kiadást levonva, tiszta jövedelem maradt 164.73 korona, mely összeg a tavalyi hasonló célra rendezett mulatság jövedelméhez esotoltan, a petrozsényi takarékpénztárba helyeztetett el. A nemesszövület felülfizetők fogadják ez uton is hálás köszönetünket.

Rendezőség.

— **Községiülés.** A petrozsényi iparosifjak önképzőköré márczius hó 6-án saját helyiségében közgyűlést tart, Ekkor lesz véglegesen megállapítva a kör által rendezendő nagyszabású márczius 15-iki ünnepség programja, melyre a hazafias dalokat a kör énekkara Kovács József tanító vezetése alatt már hetek óta tanulja.

— **Utólagos elszámolás.** A petrozsényi ágostai evangélikus nőegyletnek ugy erkölcsileg mint anyagilag fényesen sikerült bálja még élénk emlékezetünkben van. A mulatság szép jövedelme jótékony célra lett fordítva. Erre a célra adott még Bot István két koronát, miért a rendezőség ez uton küldi köszönetét.

— **Bioskop** Petrozsényban. Egy ügyes vállalkozó érkezett városunkba, ki a Kosuth téren saját felépített csarnokában, saját villanyvilágítással mozgó-fényképeket mutat be. Már a csarnok külseje is elárulja előre azt, hogy a közönségnek igen érdekes látnivalója lesz. Előadásait naponta d. u. 5, 6, 7 és 8 órák kezd; vasárnap már 3 órák. E látványosságok megtekintésére szívesen hívjuk fel a nagyközönség figyelmét.

— **Uj rendelet a vasárnapi munkaszünet tárgyában.** A felmerült összes akadott sérelmeket fogja orvosolni azon új rendelet, melyet Hieronymi Károly kidolgoztatott illetékes szakosztály által. A megtervezett rendeletet véleményadás végett kifogja küldeni az országos ipartanácsnak és az összes érdekelt testületeknek s így nem ismételődik meg az a sok panasz és elégedetlenség, a mi a legutóbbi rendelet kibocsátása alkalmával nem minden ok nélkül elhangzott. A kereskedői körökben általános az az ohaj, hogy kivétel nélkül mindenütt vasárnapokon 12 órák, hétköznap pedig este 8 órák mindenki zárja be üzletét. A mint halljuk ilyen irányban Petrozsényból is ment volna fel kérés a miniszteriumba.

— **Hamis egy koronások.** Vármegyeszerte hamis egy koronások vannak forgalomban; csak esengésokről ismerhetők fel; a szín, az alak és a nyomás családásig hű. A megindított nyomozás szálai Hatszeg környékére nyulnak el. A csendőrség erőlyesen nyomoz.

— **Az eltűnt 13 ezer korona** ugy látszik véglegesen elveszett. A Scheiber és Polacsek hivatalosolgája szokta a leveleket megkezeizni és lepecsételni; készítet a pénzeslevélnek teljesen megfelelő nagyságú és sulyu másik levelet, a czég hivatalnokával együtt mentek a postára, ott a zsebébe rejtett pénzes csomag helyet a papirossal bélelt csomagot adta át a hivatalnoknak, hogy feladja a postára s így minden rendben volt. Az ipse azonban nem ment föl többé a hivatalba s midőn harmadnap reggel sem jött, gyanuba fogták, táviratoztak Petrozsénybe s jelentést tettek a rendőrségnek. Eddig csak annyit tudnak róla, hogy utlevelet váltott, különben nyoma veszett.

— **Germanizálás.** Statisztikai adatokkal bizonyíthatnók, hogy 1867-óta Magyarország nagyobb mérvben németesedett mint a mohácsi vésztől 300 éven át. Az 1901 évi népszámlálás adatai szerint 285 ezerrel több lakosa van az országnak, ki nem tud magyarul mint volt 1890-ben. Észrevétlenül mint az uccák pora az ablakok hasadékaín, lepi meg az ország népét a németesedés. Az, hogy egyik kereskedőnk inkább vissza-

veszi az eladott portékát, mint hogy arról magyarul kiállított számlát adjon, talán figyelembe sem jöhet, hisz a vásárló közönség a szerint tájékozta magát, de nagy indolenciára mutat nem egy, csak magyarul tudó családnál is észrevehető, mondhatom esekélyeségek, melyek az igazi magyar érzést sértik, p. o. a konyhában egyik dobozon ott diszeleg: „Salz“, egy kis fiokon „Pfeffer“ stb. a szobában pedig: „Wandkalender“ stb. mások a tájánál egy kis szekrényen „Briefe,“ megjegyezzük, hogy magyar születésű emberekről szölkünk. S habár jogot veszünk magunknak eziránt hozzájuk kérést intézni, rendszerint azt a választ kapjuk, hogy bizony mi is szívesen vettünk volna magyar felirásut, de itt a boltokban csak ilyeneket lehet kapni, pláne Sárossy azt mondta: kérem Magyarországon ilyen kis levekszékényeket nem is csinálnak. Tehát egy jó magyar iparos mint Sárossy önkénytelenül germánizál. Nem tudnánk e kis levekszékényeket ő maga is megcsinálni, hisz olyan drágán adja, hogy abban az árban nyereséggel lehet itt is megcsinálni. A mi iparosaink kiterjeszthetnek figyelmüket az ily esekélyeségekre is, hisz egy olyan só vagy borstartót akármelyikük megcsinálhatna, már csak ezért is, hogy a német ne dicsékedhessék azzal, hogy a mi éhletetlenségünkben, még legbensőbb családi körünkbe is befészkelheti magát. A külső gyakran szokott a belső érzések kifejezője lenni. Ovjuk meg magyarságunkat még a legkisebbnek látszó dolgokban is.

— **Amerikába készülő bányász** Petrozsényben. Most, hogy becsületes munka után veri egy pár garas a zsebet, csak a jó isten tudja hol kalandozik már az esze. Ki tudna másként írni, az olyan emberről, a ki azzal mer beállítani a községi előjárósághoz, hogy csak neki kell „paszszus“ Amerikába, mert feleségét és gyermekeit itt hagyja; roluk gondoskodni fog ő majd onnan. No hiszen megis verte az isten mind a két kezével azt a gondoskodást; attól bizony fel fog kopni az álluk. Ugy látszik, hogy a lelkeken kívándorlási ügynökök hazug szavai még mindig találnak gondatlanul lépre menőket. Pedig, ha az ilyen könnyen hívők meggondolnák, hogy mennyi veszély fenyegeti őket már az uton is, hát még az idegen földön hol minden bánya tele van külfömből külföldi özőkkel, nem dobnák magukat oda a biztos tönkremenésnek. Ine egy elszomorító intő példa. Amerika Egyesült államaiban Öshvigen nagy bányakatasztrófa volt, melynek több százra menő áldozata között 75 magyar állampolgár is volt. Borzasztó a hátramaradtak nyomora. Grof Tisza István miniszterelnök, mint belügyminiszter a külügyminiszter utján intézkedett, hogy a csehvi bányaszerencsétlenségben áldozatul esett 55 magyar és 20-nál több totajku magyar állampolgár özvegye és árva a magyar állam részéről segélyben részesüljenek. Intézkedett továbbá, hogyha az elhunytak özvegyei és hozzátartozói hazájukba vissza kívánnak jöni, az utat államköltségen tehessék meg. Így jár a ki ily könnyelműen rugja el lába alól az édes szülőföldet.

— **Kávéra alkudott** s kukoricát kapott. Egyik vidéki kereskedőnkkel esett meg ez a kellemetlen eset. A mult héten beállit hozzá egy szélhámos kávéügynök, bemutatja kávéját, melyből egy fél zsáknyit próbaképen mindjárt rá is beszélt, mit a kereskedő jóhiszeműleg ki is fizetett. A pénzzel a szélhámos hamarosan tovább állott s mire az áldozatul esett, léprement kereskedő észrevette, hogy a zsákban csak az egynegyed résznyi felső réteg kávé, a többi pedig kukorica, kitudja merre próbált a kávéügynök egy másik gondatlant becsapni.

— **Gazdák, ha nagy terméshez akarnak jutni,** Mauthner-féle magvakat vessenek. Idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedése Budapest, Rottenbiller-utca 33, mindenkinek ingyen megküldi. A kiütően tisztított, legnagyobb csiraképességgel bíró, fajtisza magvak árai alacsonyok. Különösen fölemlítendő az impregnált takarmányrépamagvak és a legnemesebb gabnafélék dús választéka.

— **Egy divatos üzletárjegyzék.** Ép most jelent meg Mühle Vilmos cs. és kir. udvari szállító magkereskedő temesvári czég legujabb képletekkel bőven ellátott 1904. évi főkatalógusa, mely a hírneves budapesti Légrádi Testvérek nyomdájában lett a legelegánsabb kivitelben előállítva s e téren valódi remekét képezi a nyomdai iparnak. Ezen árjegyzék csakis a legfinomabbat és a legjobbat tartalmazza mindazon czikkekből, melyek a manapi kertműiparban szükségesek s nemcsak minden

kertbirtokos és gazda által lesz szívesen fogadva, de hasznos is fog lenni. Ajánljuk ennek megszerzését, melyet a czég ingyen és bérmentve küld meg.

— **Fényező és mázoló.** Petrozsényben a Mátyás utcában Szokol Miklós-féle házban fényező és mázoló műhelyt nyitott Kluger Fülöp, elvállal épület, butor mázolást és fladerezést jutányos árak mellett.

Hasznos tudnivalók.

Átköltöző iparosok iparigazolványa.

Hogy milyen érvénye van az iparigazolványnak, országos-e, vagy a lakóhelyhez kötött? — Elég fontos kérdés az egyik községből a másikba most meglehetősen gyakran költöző iparosok szempontjából. Az ipartörvény értelmében az iparigazolvány egy iparhatósági területre, járásra, városra, illetve fővárosi kerületre szól. — Ha tehát az iparos más iparhatósági területre tartozó községbe költözik át, új iparigazolványt kell váltania. De, ha képesítéshez kötött iparról van szó, a képesítést az új iparhatóságnál nem kell igazolni, mert a régi igazolvány a képesítést is igazolja.

A Salgótarjáni közsébnánya rt. az 1903. évben 299,769 (+ 21,867) k. nyereségáthozattal együtt 3.184,131 (+ 25,063) k. nyers jövedelmet ért el, a bruttó nyereség tehát, a nyereségáthozatal kirekesztésével mindössze 3196 k.-val nagyobb, mint volt 1902-ben. A bányák bruttó jövedelme ugyan 33,282 koronával 2.657,678 koronára növekedett, de viszont az értékpapírok és pénzintézeteknél elhelyezett tőkék, bárha állományuk az év folyamán 0.65 millió k.-val növekedett, csak 219,483 (— 28,115) k. kamatot hoztak s a földbirtok jövedelme is csökkent 1965 koronával 9472 koronára. E bruttó nyereségből az adók 301,385 (+ 75) k.-t emésztettek meg, a leírasi tartalékalapba 200,000, a tartalékalapba 200,000 k. utaltattott át, az igazgatóság és tisztviselők jutalékára pedig 238,253 (+ 268) korona esett. Így tiszta nyereségül 2.244.043 (+ 24,274) korona maradt, ami az alaptőke 16,003 (+ 0.173)%-os kamatozásának felel meg s így az osztalék, mint tavaly, ismét 30 k. = 15% lesz. A mérleg tételeiben nincs lényeges változás.

Bélyegmentesség a vasutnál.

Ludvig Gyula az államvasutak elnökgazdátja rendeletileg kimondotta, hogy a közönség részéről benyújtandó azon kérvények, melyek vasuti díjak és illetékek elengedését ezélozzák, épen ugy a visszafizetésekért beterveztett mindenféle beadványok, minden megkülönböztetés nélkül, bélyegmentesen kezelendők. Ezért nem esnek az ily fajta beadványok f. hó 22-ike óta bélyegkötelezettség alá.

Az alkalmazott betegségi költségei a munkaviszony megszűnté után. A munkaviszony megszűnté után a betegséglélyzó pénztárnál ki nem jelentett alkalmazottknak ez időben keletkezett betegsége költségei megfizetésére a volt munkaadó nem kötelezhető, a kereskedelmi miniszter 1903. évi 70.438 sz. határozata szerint. A munkaadó ugyanis csak az 1891 XIV. t.-cz. 26 §-ában meghatározott törvényes határidőn belül bejelenteni elmulasztott alkalmazottjának betegségből eredő költségek megtérítésére kötelezhető, de ha a munkaadó alkalmazottját a munkából történt kilépés alkalmával a pénztárból ki nem jelenti, kihágási esekelnényt el nem követ s nem büntethető és a felmerült betegségből eredő költségek megfizetésére sem kötelezhető miután őt az 1891 évi XIV. t.-cz. 27 §-a értelmében csupán azon kötelezettség terheli, hogy a járulékokat a kilépés tényleges bejelentéseig sajátjából megfizesse.

Hogy a vörös bor festve van-e, a következő módon tudhatjuk meg: a gyanus borbá beáztatunk egy morzsa szivacsot, vagy kenyérbelet és a borból kivéve tiszta vizbe dobjuk. Ha a bor festett, a víz azonnal lilás vöröses színű lesz, ha azonban a borknak csupán természetes színe volt, akkor a víz csak később, egy negyed vagy fél óra múlva színesedik meg és előbb a víz opálszerű homályos lesz.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

Főmunkatárs: Fekete József.

Értesítés. Mint képesített ácsmester a legjutányosabb árak mellett elfogadok helyben és vidéken e szakmába vágó mindenemű munkát a legkisebb háztól a legmagasabb épületig. Minden munkámért a legszigorubb felelősséget vállalok. A becses megkereséseket várom Petrozsényben a Hurdú Áron őrmester ur lakásán.

Tisztelettel:

K. Balogh István
képesített ácsmester.

Tejes-bárányokat,

frissen ölve 5 kiló súlyban bármely posta-állomásra darabonként **5 koronáért** szállít **Incze Gyula**, székely-túro-gyára **Baróth**.

Vegyes kereskedésemben egy jó házból való ügyes fiút tanoncznak azonnal felveszek.

Petrozsény, 1904. február hó

Gross Hermann
vegyeskereskedő.

Hirdetmény.

A „Hitelbank részvénytársaság“ 100.000 korona alaptőkével, Petrozsény székhellyel megalakult és törvényesen cégbejegyeztetett.

Működését a Gerbert Guidó ur kigyó-utcai bérházában nyitott hivatalos helyiségében megkezdette.

A „Hitelbank részvénytársaság“ célja:

Petrozsény és vidéken a közgazdasági, ipari, kereskedelmi érdekek és általában a közvagyonosodásnak előmozdítása, kapcsolatosan ezzel a jogos hiteligényeknek előnyös és gyors kielégítése.

A „Hitelbank részvénytársaság“ ügyköre:

1. Leszámitol személyi hitel alapján saját és idegen váltókat, továbbá jelzáloggal biztosított váltókat.
2. Személyi hiteli kölcsönt nyújt — kezesség mellett — kötelevényekre.

3. Kölcsönök ad: telekkönyvezett földbirtokokra, üres háztelkekre, szilárd anyagból készült házakra; továbbá bekebelezett követelésekre felül kebelezés útján.

4. Előleg kölcsönt ad: magyar és osztrák állam kötvényekre, tőzsdei árfolyamon jegyzett értékpapírokra; ugyancsak ezek letéteményezése ellenében folyó számlai kölcsönt nyújt.

5. Elfogad előleg kölcsön alapját képező: Petrozsény vagy Hunyadmegyében létező részvénytársaságok alapszabályszerűen befizetett részvényeket.

6. Kézi zálog előleg kölcsönt nyújt arany és ezüst neműekre.

7. Takarékos betéteket elfogad: betéti könyvecskék kiszolgáltatása ellenében, továbbá folyó számlára átvesz összegeket — kölcsönös megállapodás alapján kamatozás végett és előnyös visszafizetési feltételek mellett.

8. Elfogad fizetési megbízásokat, bankszerű ügyekben értékek behajtását, valamint értékpapírok vételét vagy eladását megbízásból eszközli.

9. Vásárol: magyar és osztrákállami papírokat, sorsjegyeket, továbbá a tőzsdén hivatalosan jegyzett értékpapírokat, szelvényeket, ércpénzeket.

10. Összeköttetések alapján pénz és bankügyletekbe vágó megbízásokat lelkiismeretesen és gyorsan teljesít.

Mindennemű felvilágosítást készséggel nyújt

Petrozsény, 1904. febr. 8.

a hitelbank részvénytársaság
igazgatósága.

Eladó széna.

Circa 2000. kettő ezer métermázsza prima minőségű, 1903 évi termésű, réti széna eladó. Közvetlen a vasúti állomás mellett.

Értekezhetni: a tulajdonos **E. Hertzeg Győző** földbirtokossal Tótesd, u. p. Hátszeg.

Az iszkronyi fűrészgyár elvállalja építkezéseknél ablak és ajtóknak száraz anyagból való elkészítését jótállás mellett

5-5

KÖNYVKÖTÉSZETEMET

az igényeknek megfelelően akként rendeztem be, hogy minden ezen szakmába vágó megbízást a legpontosabban, legjutányosabban és a legmészszebb menő kívánalmaknak megfelelően teljesíteni képes vagyok. A legegyszerűbb- és legdiszesebb könyvkötészeti munkákat, szalagfelirat, aranyozásokat s e nemű diszmunkákat teljesítem s a n. é. közönség pártolását tisztelettel kérem:

FIGULI ANTAL.

⇒ A PESTI NAPLÓ új karácsonyi ajándéka. ⇐

A Magyar FESTŐMŰVÉSZET ALBUMA.

Páratlan díszű, külső kiállításban és belső tartalmában egyedül álló remekmű az, amelyet a „Pesti Napló“ az 1904 év karácsonyára szánt meglepetéssül, olvasóinak. Eddigi karácsonyi ajándékainak díszes sorozatát folytatja most a „Pesti Napló“, új és minden eddigi ajándékot messze túlszárnyaló díszművel, melynek címe ez lesz:

A Magyar Festőművészet Albuma.

A magyar festőművészet remekeinek gyönyörű foglalatja lesz ez a páratlanul álló díszmunka, amely a magyar festés remekait fogja felölelni a XVII. század nagy magyar festőitől, Kupeczkytól, és Mátyókytól kezdve egész a jelenkorig, amikor Munkácsy Mihály, Székely Bertalan, Lotz Károly, Benczúr Gyula, Madarász Viktor és Zichy Mihály vezetésével hatalmas gárda szolgálja a magyar festőművészetet. A magyar irodalomban nincs még olyan mű, amely a magyar festőművészetet ilyen gazdaságban mutatja be. Ötven nagyszabású festményt szemeltünk ki, amelyet mesteri kivitelű

Ötven műlapon

mutatunk be a magyar közönségnek. Az ötven műlap nagyrésze gyönyörű

sok színnyomású kép

lesz, olyan, mint a melyek a Vörösmarty-Albumot eseménynyé avatták a magyar könyvpiacra.

Ezenkívül a magyar festőművészet történetét a könyvben elsőrendű esztétikusaink érdekes és népszerű előadásban fogják bemutatni. A szöveget számos festmény a szöveg közé nyomott másolata fogja kísérni, úgy, hogy az ötven többszínnyomású műlappal együtt A magyar Festőművészet Albuma a leggazdagabb és legdiszesebb tára lesz a magyar festőművészetnek. A „Magyar Festőművészet Albumát“ megfogja kapni a Pesti napló minden előfizetője, aki az év végéig, akár havonta is, de állandóan és megszakítás nélkül előfizető marad. Minden félreértés elkerülése végett azonban meg kell jegyeznünk, hogy azok az új előfizetők, akik az 1904 évre szóló előfizetésük fejében a Vörösmarty-Albumot megkapják, a Magyar Festőművészet Albumára csak úgy tarthatnak igényt, ha egy további egész évre előfizetnek.

A Pesti Napló előfizetési ára egész évre **28 kor.**, félévre **14 kor.**, negyedévre **7 kor.**, egy óra **2 kor. 40 fillér.** — Szerkesztősége és kiadóhivatala:
Budapest, VI., Andrássy-ut 27 szám alatt van.

Eladás
súly szerint
különként
K 1.50
és
K 1.90

FŐRAKTÁR:
Weisz Testvérek
Petrozsény.

**Minden valóban praktikus
háziasszony**

a ki a zománcz-edény minőségét nemcsak a szín tetszetősége után itéli meg, hanem a használatban való tartóságra és olcsóságra súlyt fektet, most csakis szürkére zománczott

Secessio-edényt vesz.

Westen P. betéti társaság, Pozsony-Ligetfalu.

FŐRAKTÁR:
Weisz Testvérek
Petrozsény.

Eladás
darab szerint
eredeti gyári
árakban
fennfekvő
gyári árlap
után.